

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

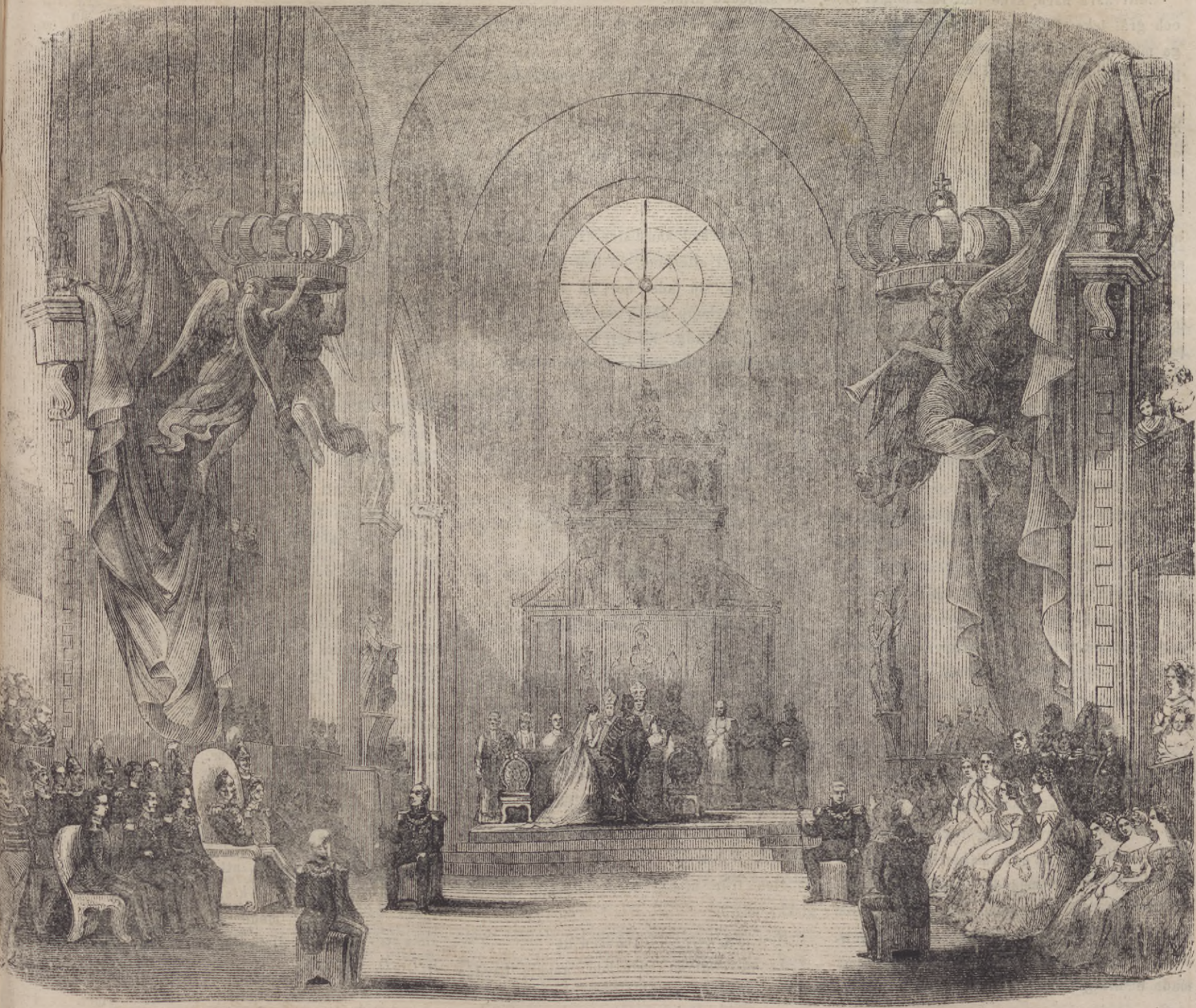

Illustrerad nyaste Söndagsmagasin.

(N:o 16.)

N:o 34.) Utkommer hvarje Söndag kl. 7 f. m. Göteborg d. 25 Augusti. 1850. Pris för år: 4 1/2, för halft år 2 1/2 Rör. bko (IV årgången).

DD. KK. HH. Kronprinsens och Kronprinsessans Vigselakt i Storkyrkan i Stockholm d. 19 Juni.

Från Gatan.

Roman af förf. till "Saaledes forholder det sig".

Öfversättning från Danskan.

(Forts. fr. N:o 33.)

Och får jag nu hemta henne, frågade Wilhelm slutligen, och säga henne att hon har en vän i er?

Om ni får? Ja, skynda er blott; ty jag sitter som på nålar, till dess jag får sagt i enne det.

Men deras dröjsmål föreföll den otålige kapten för långvarigt, och han rusade snart in efter dem.

Mitt kära barn, sade han, räck mig er hand och gråt icke; Flint är den respektablaste unga man, jag ännu påträffat, och hvad han har berättat mig om er, skall han icke hafva sagt förgäfvets; tro ni en man, hvars löften icke ligga lätt på tungan och som aldrig svikit sitt ord.

Augusta kunde icke tala, men tryckte hans händer emot sina läppar; kaptenen lyfte henne upp och kyste henne på pannan, i det han sade:

Nå nå, var nu vid friskt mod, och låtom oss icke tänka mera derpå; mycken sinnesrörelse på morgonstunden gör en svag till hjertat, isynnerhet då man varit på kalas om aftonen.

Ja kära Augusta, tog Wilhelm till ordet, kom ihåg, att vår gäst ännu är fastande, och, sanningen att säga, är jag sjelf i stort behof af att få något till lifs.

Augusta skyndade sig att öfvertaga en värdinnas pligter, och snart sulto de, under trefligt samtal, i stilla njutning af deras frukost. Kaptenen talte om sin gård på Fyen, om de planer, han hade uppgjort för utvidgandet af sin verksamhet och om alla landtlifvets fröjder. Augusta hörde uppmärksamt på honom, så att han slutligen frågade henne, om hon också tyckte om landet.

Ja, svarade hon, der är så vackert. Jag har flere gånger varit utaför porten, och det gör så godt att se de många gröna träden. Och som barn sprang jag, så ofta tillfalle dertill gafs, ut på Amagerfältet; det syntes mig så vänligt med de många gula blomorna i gräset, och gässen, som seglade om i vattnet. Men isynnerhet var det min förnöjelse att se på de små fiskarne, som simmade omkring i bäckarne; de voro så hurtige

men så nyfikne, och när jag satt på branten och stack mina fötter ned i vattnet, kommo de alltid fram att se på dem.

Wilhelm hörde med tystnad på berättelsen om hennes landtliga förnöjelser; men kaptenen var i begrepp att anmärka något, då dörren i detsamma öppnades samt Felix och kanslisten trädde in.

Den sistnämnde förklarade med mycken vidlyftighet, huru som han denna morgon vaknat i betydlig förskräckelse öfver att icke hafva funnit sin fader vara hemkommen; huru som han strax hade gått ut för att, om möjligt, utforska hvar han hade blifvit utaf, och huru som han äntligen efter ett par timmars strykande omkring, tillfälligtvis hade träffat herr Bearn, som upplyst honom om saken, och att han nu var kommen för att afhemta honom till fru St. Clair, enligt aftalet sistledna afton.

Kaptenen förklarade derpå för sin son, i all godmodighet, huru som han hade glömt hvar han bodde; lät honom emellertid veta, att han alltid kunde spara besväret att bekymra sig för hans skull, samt att han nu satt allför godt, för att stiga upp, men mycket hellre ville dricka ännu en kopp kaffe der han var.

Wilhelm bad kanslisten taga plats, hvilket denne också efterkom, då han insåg omöjligheten att få sin fader bort så snart; han mottog ock en kopp kaffe, som Augusta bjöd honom, men iakttog, iöfrigt, en viss förnäm återhållsamhet, likasom han alldeles syntes öfverse hennes närvaro. Detta var icke händelsen med Felix; ty så snart han hade helstat på kaptenen och Wilhelm, satte han sig brevid Augusta och var nu snart djupt inne i en omständlig beskrifning om festen den förlidna aftonen, hvilken beskrifning hon syntes höra på med odeladt intresse.

Men, sade han slutligen, med allt detta har jag dock icke kommit längre, än den dag, jag först talte med henne på gatan, ock knapt så långt; ty hon vill alldeles icke, att jag skall tala till henne om min kärlek. Men säg mig, Augusta, tror ni, att hon blef ond om jag ändå gjorde det?

Augusta betänkte sig något, innan hon svarade:

Nej, ty hon vill dock visst gerna att ni skall tycka om henne; annars talte hon icke så mycket med er.

Men tror ni då, kära Augusta, att hon älskar mig?

Hon såg ganska förundrad ut:

Ja naturligtvis, sade hon, annars brydde hon sig icke om er kärlek.

Felix blef obeskrifligt förnöjd.

Jag har sjelf tänkt så, sade han, men jag var dock rädd för att hafva tagit fel, ty understundom — men när ni också tror det; hvad ni är snäll och täck idag, Augusta; Emelie har också sådane hålor i kinderna då hon ler; O, jag ville kyssa dem; — nej, nu hade jag så när glömt att berätta er det märkvärdigaste. Åh! skänk mig en half kopp till, så skall ni få höra.

Och nu följde berättelsen om kandidaten och fästmon och hvad angående dem inträffat.

Kanslisten underhöll emellertid sin fader med åtskilliga betraktelser öfver de nationela förhållanderna, men då han icke synnerligen blef uppmuntrad till vältalighet, i det fadren icke intresserade sig för dessa angelägenheter, och Wilhelm, som snarare hörde på konversationen emellan Felix och Augusta, än på hans dedukationer, icke motsade honom, men blott någon gång emellanåt yttrade ett: "förstår sig, naturligt, Gud bevars" o. s. v.; blef hans föredrag slutligen ganska släpande. Således hörde alla slutet af Felix' berättelse och hans tillgöranden för att dölja de älskandes kyss för Emelie, och Wilhelm tog sig deraf anledning fråga kanslisten, om hans mening i denna sak.

Ja, sade denne med en öfverlägsen min, det förekommer mig alldeles som hade herr Bearn förlupit sig, betydligt förlupit sig, och bör vara tillfreds, att denna scen gick så obemärkt förbi. Det är endast, igenom att en längre tid hafva rört sig i sällskapslifvet, som man uppnår denna fina takt, hvilken hindrar oss att stöta emot *decorum*. Emellertid må jag tillstå, att en slik fråga aldrig förekommit mig, lika litet som jag är i stånd att inse ringaste motif till herr Bearn's uppförande.

Der hör du, sade Wilhelm, du har stött emot den goda tonen; sy skäm ut dig, Felix, hvad skall folk tänka om dig? Göra allarm, för det tvenne förlofvade kyssas! De skola ju tro dig icke äga någon bildning. Ropa vakt i gevär, för det man närmar sig ett par, som hålla af hvarandra! det är ju tydligt, du har aldrig varit ibland folk förr.

Men för djefvulen, utbröt Felix, då han äntligen fick ordet, jag har ju sagt dig mina skäl, och jag återtager, om jag också skall blifva utskrattad därför, att en sådan syn stöter mig, när jag är nykter; och om det så tusen gånger var mode, så äro och blifva slika scener oanständige, när de gifvas offentligt. O, jag skulle icke sätta mina ben inaför dessa förnäma dörrar, om icke — men

det är det samma; de unga damerna skulle icke hafva sluppit så lätt, jag skulle hafva lärt dem, att jag också kan vara fräck, om icke Emelie varit tillstädes. Men öfver henne hvilat det beständigt ett visst oskyldighetsdof, som håller mig inom de behöriga gränssorna, och som påkallar mitt hela tillbedjande. Men just därför var det mig oförklarligt, att hon såg på de älskande, utan att blifva förlägen.

Det oförklarliga, tog kanslisten med viktighet till ordet, må Ni förnämligast söka i eder egen mindre utvecklade människokänedom. Om Ni, med sorgfällighet, hade studerat den äkta kvinliga karakteren, något, hvartill det endast gifves tillfälle i kretsar, som Ni synes förkasta, så skulle Ni icke finna något oförklarligt i fröken St. Clairs förhållande. Det vore i hög grad opassande, om vi här satte under diskussion, huruvida hon, vid nämnde tillfälle, gaf exempel på en fulländad bildning eller icke, ty derom borde det endast kunna vara en mening, och derom är det endast en mening, som förtjenar att höras. Men för att om möjligt vederlägga eder oriktiga åsikt om sällskapslivet, vill jag just taga anledning af fröken St. Clairs vid detta tillfälle ådagalagda takt, eller hvad man kallar värld, för att påpeka hvare det intressantaste består. Och det består helt simpelt deruti, att den unga flickan icke känner till andra kyssar, än de systerlige, dem hon skänker sin moder, sin syster och sina väninnor. Inser ni det naiva? — Men inträffar den intressanta momang, då obekanta känslor förstöra det unga hjertats ro; denna intressanta momang, som är blomman i vårt lufs poesi, då anar hon dubbelt, att den kyss, hon gifver sin trolofvade, har en långt större betydelse. Men den bildade flickan må icke för världen röja sina känslor. Och således bör jag ju kunna förmå er till att inse det enda riktiga i fröken St. Clairs uppförande.

För djefvulen, afbröt Felix honom, jag har icke ett ögonblick betviflat, att ju fröken St. Clair har sig riktigt åt, jag sade blott, att jag icke förstod det. Och Ni må icke tro, att Ni förmått göra mig det begripligt; ty af eder föreläsning vill jag icke tro ett enda ord. Det intressanta, talte Ni om, — fy för pocker! En sådan tro skulle för mig beröfva de unga flickorna hvarje skymt af poesi.

Det kommer, sade kanslisten med ett medlidande smil, deraf, att Ni icke har sinne för det finare poëtiska doft, som finnes utbredt öfver det bättre familjelivet.

Det är lätt att säga, svarade Felix; jag

har sinne för allt som är skönt, och alltså också för poésien. Men jag beder Gud bevara mig för edert poëtiska snille.

Wilhelm fann det vara tid att mellankomma.

Hr. Jespersen, sade han, Ni gör Felix orätt; jag kan försäkra, att han har sinne för poesi. Han skref för ett halft år sedan, några serdeles väl klingande vers, öfver en erotisk situation, kallad "Till Carolina, då hon tog af sina strumpor." Men om han ock icke förut hade ådagalaggt dylika bevis, skulle jag dock nu tro det om honom, likasom jag obetingadt tror på eder poëtiska åder, ty hvar och en anständig älskare är ju, som bekant, lyriker, och böra vi icke antaga detta som ett ytterligare bevis på himlens godhet och omtanka, i det den icke vill, att poésien skall saknas i de bättre familjekretsarne, och därför besörjer, att älskaren sjelf förer den med sig.

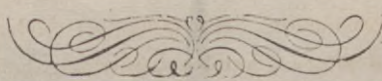
Hvad behagas? huru menar Ni?

Jag menar helt enkelt, att jag eljest icke vet, hvar poésin skulle komma ifrån. På sätt som unga damer nu förtiden uppfostras, borde den då ändtligen vara rent af bortdunstad.

Felix så förargad och misstlynt ut. Juristen satte upp sitt sjelfförnöjda ansigte, i det han sade:

Ni har alltså gjort er bekant med vårt tids uppfostringsmetod; men få vi icke bedja er förklara oss, hvarföre denna må anses bortdunsta poésien hos de unga damerne.

(Forts.)

Köpenhamns Börs.

Köpenhamns Börs är ett af de många talande bevisen på Christian den Fjerdes utomordentliga företag till handels upphjelpande i Danmark. Den uppfördes på den grundval, som med stora kostnader medelst pålverk inkräktades i sjelfva hamnen, midt emot den samma år anlagda staden Christianshavn på ön Amager. Detta läge förskaffade den fördel, att börsen, dels genom hamnen och dels genom en gräfd kanal, å båda sidor omgafs af vatten, likamycket till skydd mot eldsvåda som till bekvämlighet för forslandet af de köpmansvaror, som skulle bringas till de många starka hvalf, hvilka voro

inrättade till packkälrar. Man arbetade länge innan byggnaden blef fullbordad, och på grundmuren finner man öfver vestra portalen årtalet 1624, medan 1640 står öfver östra; dock måste den redan tidigare, till en del varit begagnad, då man bland andra intyg finner ett kontrakt af år 1636, hvarigenom konungen mot en afgift af 2000 daler uthyrer Börsen till många köpmän och krämare i staden.

Denne anseliga byggnad har en fri belägenhet. Den är 203 alnar lång, 33 alnar bred och består af två våningar. De båda façaderna äro efter den göthiska arkitekturen, prydd med en mängd bildhuggeriarbete, nemlig med sandstensbilder i form af Hermer, hvilka bära båda våningarnas hufvudgesims och äro af olika form och utseende. Begge ändarna af börsen äro prydda med vackra portaler, hvaraf den vestra, som vetter mot slottsplatsen, är den praktfullaste. Denna är också hufvudingången, och dess pelare äro af italiensk marmor. Uppgången dertill är lutande, stenlagd, äfvensom på båda sidor innesluten af ett bröstvärn, beklädd med sandsten. På yttre sidan af detta bröstvärn ser man Merkurs och Neptuns figurer.

Hvad för öfrigt börsbyggnadens yttre angår, så är murens understa del af granit-eller bruten sten och det öfriga af tegel med många listor och snäckverk, allt af fin gottländsk sandsten. Taket är af bly, likaledes det derä stående spetsiga torn, hvilket är 88 fot högt. Detta är en egendomlig uppfinning, då dess spets bildas af fyra drakor eller lindormar, hvilka hvila på buken och vända hufvudet mot alla fyra väderstrecken. Deras kroppar sno sig om hvarandra uppåt, hvilka slutligen bilda en spets, som slutar med tre kronor och en fana.

Börsen består, som redan anförts, af två våningar. Den undra innehåller blott och bart 6 alnar höga källare, hvars läge är horisontel med gatan; de äro så inrättade, att de handlande der kunna nedlägga sina varor och försälja dem på stället. Då börsen ligger mellan tvänne kanaler, så gå alla hvalf tvärs igenom, från ena sidan till den andra, hvilket åstadkommer den bekvämlighet, att fartygen och prämarerna kunna lägga till vid båda sidor af bollverket för att lasta och lasta.

Börsens öfra våning består af tre afdelningar. När man från slottsplatsen inträder genom hufvudportalen in i börsen, befinner man sig först i en stor och rymlig sal, som sträcker sig åt båda sidor och försedd med 10 fristående kolonner, hvilka bära taket. Det-

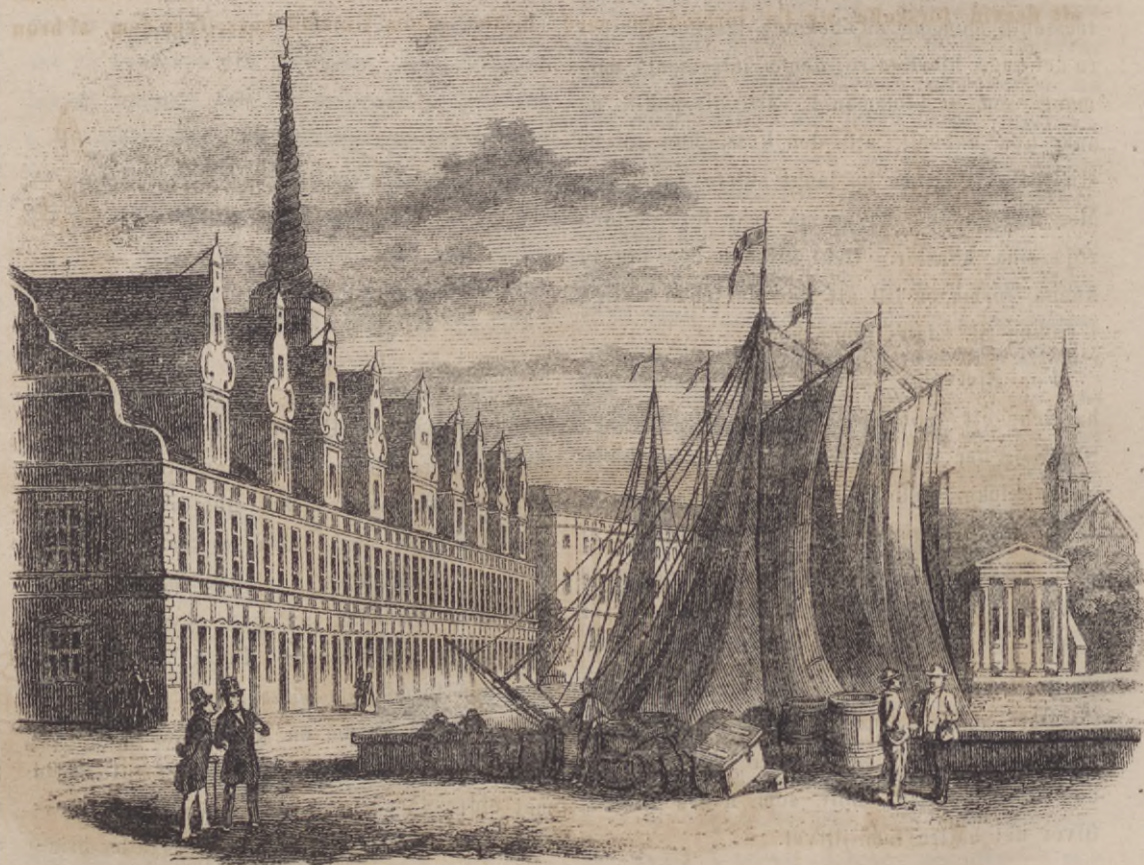

D. D. K. K. H. H. Spatserfart i parken.

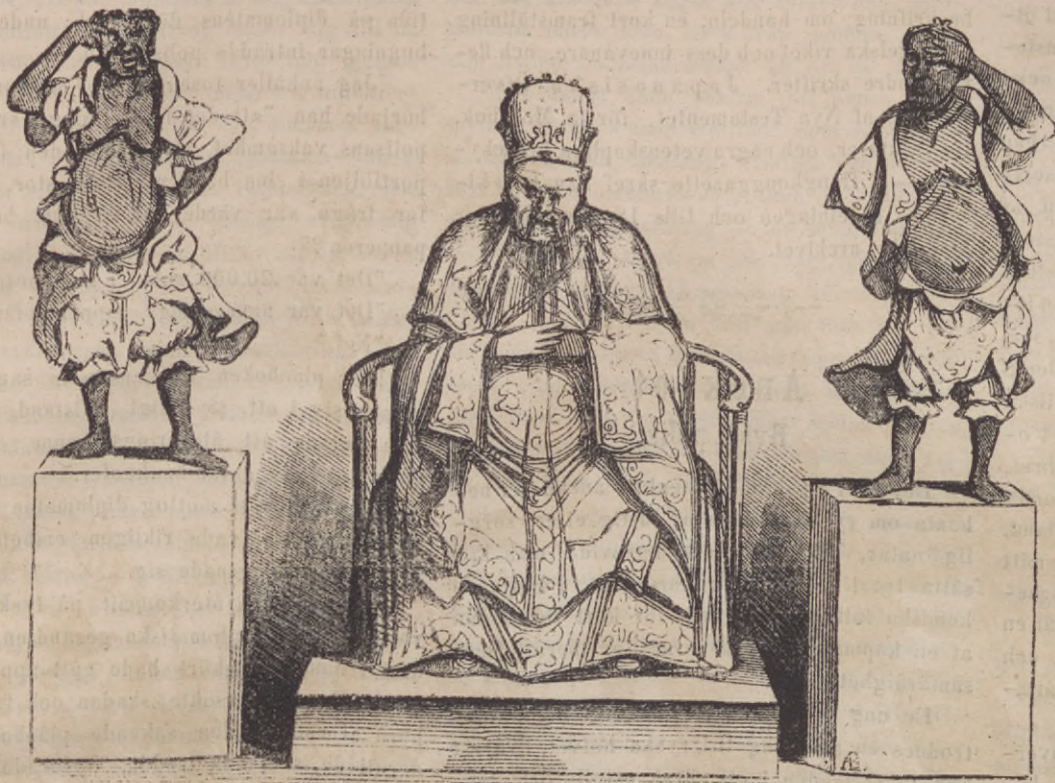
En rum är köpmännens dagliga församlingsplats under börstiden från kl. 12—2, och här hållas också auktioner. Till detta rum stöter Sjö-Assuransens hyrå, äfvensom en genomgång till bankbyggnaden. Ena väggen af denna sal är betäckt med en målning, utförd af historiemålaren Höier, och föreställer den unga konungen Christian IV i det ögonblick han åt Tycho Brahe öfverräcker en guldked med sitt porträtt. Vid sidan af börssalen är en med mycken smak inrättad sal i amfiteatralisk form, hvilken erhåller sitt ljus såväl ofvan ifrån som från båda sidorna och är bestämd för de så kallade börsauktioner. Såväl i närheten af stora salen som i börsens yttre delar befinnas många olika kontor.

Den mellersta och tillika största delen af börsen är indelt i en mängd köpmansbodas och boklädor. De flesta af dessa velta åt de båda genomgångarne längs af byggnaden och innehålla alla sorter nödvändighets- och lyxartiklar.

Som börsens byggmästare uppgifves Hans von Steenvinkel.

Köpenhamns Börs.

Chinesiska afgudabilder.

Carl Gützlaff.

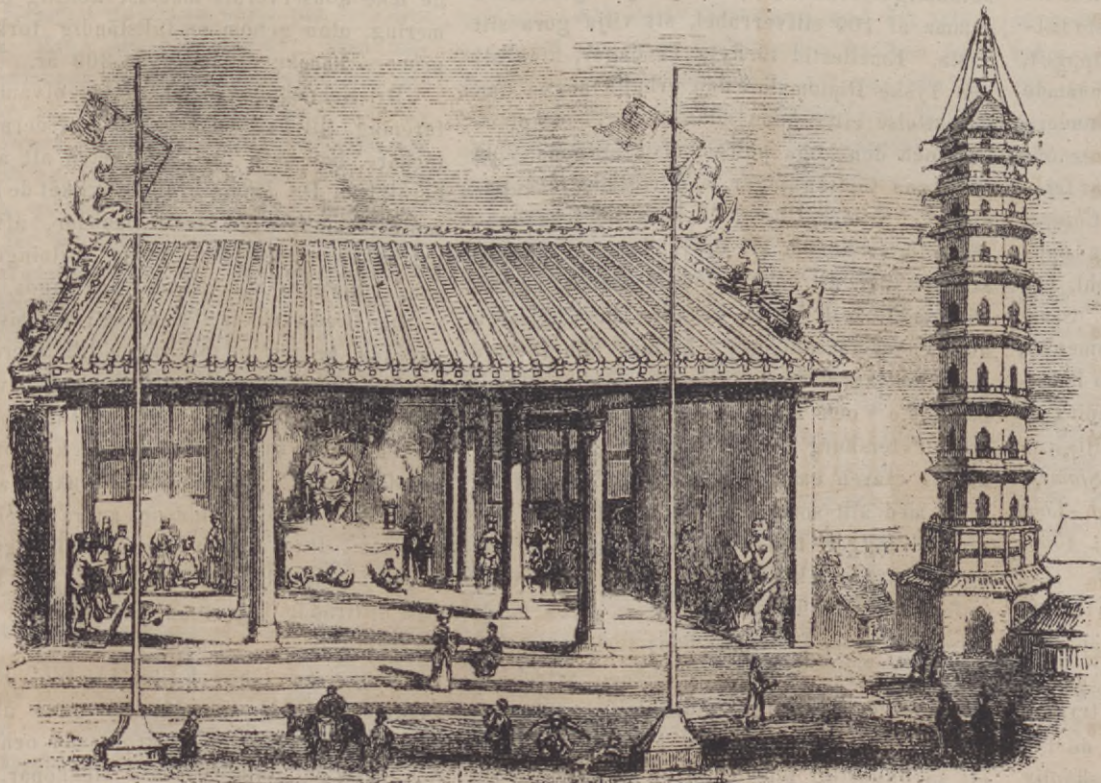
(Forts. o. sl. från N:o 33.)

Redan länge hade det legat Gützlaff om hjertat, att äfven upplysa det mörka Japan med evanglii ljus. Flera försök att dertill förmå England och Nordamerika, hade genom ogunstiga förhållanden bli vit kvädda i födel-sen. Ändtligen tillträdde han på eget beväg resan i Juli 1837 med skeppet Morrison, för att öfverlöra 7 förolyckade Japaneser, och att dervid förskaffa sig fri förbindelse med

landet. Han hade tagit många böcker med sig, men hans reskamrater bortskaffade af fruktan för Japaneserna, honom ovetande, alla hans böcker. Då han fick veta detta, ansåg han det med rätta för ett dåligt örebud för hans resa. Ty sedan han uthärdat en tre dagars faslig storm och slutligen den 30 Juli närmade sig Japans hufvudstad, Jeddo, mottogs skeppet med ett skarpt skott. Det ankrade väl nu för ögonblicket och många Japaneser kommo ombord på besök, stora välvexte menniskor, såsom Gützlaff beskriver dem, af brun

äter fara sin väg med oförrättat ärende, utan att en gång kunna sätta de sju Japaneserne i land. Gützlaff hoppades, att i en framtid, öfver en af de Engländerne tillhöriga Bonianöar, hvilka endast ligga tre grader söder om Japanska ön Fatsiu, kunna förnya förbindelsen med Japan, och åtog sig att till denna ö sända en duglig lärare, för att omvända dess innevånare, bestående af omkring 30 matrosar, hvilka lefva i den största osedlighet. Fem af de omnämnde Japaneserne tog Gützlaff i sitt eget hus i Macao, der de 1839 döptes. Förstlingen af dessa döpte hette Oto.

Genom det bekanta opiumskriget, rättfärdigadt genom den lyckosamma påföljd, att ett, med motsträfvig oböjlighet under årtusenden afsöndradt omätligt rike med 400 millioner menniskor, slutligen måste öppna sig för europeisk handel och bildning, ändrade sig också betydligt Gützlaffs belägenhet och evangeliu sak. Redan under de krigiska oroligheterna och rörelserna hade han den glädjen att se sin lilla kenesisk-kristna församling i Macao sluta sig närmare till honom och att nästan dagligen ökas, så mycket han för öfrigt beklagade, att evangelium skulle underhjälpas med svärdet. Läkare, skriftställare och diktare, öfverhufvud folk af den bildade klassen, voro de första, som slutade sig till honom och läto sig döpa. Dock kommo också bönder, för att höra honom. Det var äfven mycket gynnande för evangeliu sak

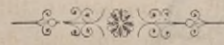
Chinesiskt tempel.

att han nu också framdrog många infödingar till lärare. Fyrtio hade han dertill af Gud utbett sig och fingit dem äfven. Med framsteget af Engländernas vapen framträngde också Gützlaff alltid vidare. I Tschusan, Hongkong, Amoy, Ningpo, Nanking verkade han med otröttlig ifver och med de välsignelserrikaste följer. Då han stod på spetsen af porslänstornet i Nanking, och såg den stora staden vid sina fötter, och betänkte den stora rymd han hittills genomvandrat, kunde han icke underlåta att yttra följande stolta ord, som återfinnas i hans bref, dateradt Nanking den 8 Sept. 1842: "Carl Gützlaff från det Baltiska hafvets stränder." Huru blygsam han det oaktadt föröfrigt var, visar sig af ett annat bref, deri han säger: "Det gör mig mycket ondt, att man skrivit så mycket om mig i Tyskland. Jag önskar att vara förglömd, och att se mitt namn endast inskrifvet i himlen; detta är hela inbegreppet af min äregirighet; ty jag är en fattig jordmask, som gjort ganska litet, och hvilken Herran understödd af sin stora barmhärtighet och nåd."

Hans upphöjda ställning som viceguvernör för engelska regeringen på Tschusan begagnade han blott, för att visa sig för invånarna icke blott som öfverherre, utan jemväl som lärare och kärleksfull vän. Alla innevägnarna på öa skänkte han biblar, höll offentliga församlingar, uti hvilka han lärde och dit åhörare strömmade flockvis, besökte familjerna och talade med dem om frälsarens kärlek. I tusental hafva Kineserna omvänt sig genom hans bemödanden, och icke af fruktan för våldet af engelska vapen, utan de hafva genom dessa vapen blifvit befriade från rädslan för att erkänna deras bättre öfvertygelse. Följderna af denna andliga rörelse, hvars förste upphofsman Gützlaff är och blifver, äro oberäkneliga.

Vi sluta denne skizz med uppräknandet af de verk, som hafva att tacka hans rastlösa ifver och hans utmärkta språktalang för sin tillvaro. De äro, enligt Gützlaffs egen uppgift, följande: Holländska: Den redan omnämde missionshistorien och uppförandet till understöd för missionsverket. Tyska: Skizzer öfver de Små Profeterna. Latinska: Vår frälsares lefverne. Engelska: *Sketch of Chinese history; Life of Kanghe*; jemte många uppsatser öfver Religion, Historia, Filosofi, Litteratur och Chinesernas författningar. Siamesiska: Öfversättning af Nya Testamentet, Psalmerna, Frälsarens lefverne, bibliska historien. På Laosspråket: Öfversättning af Nya Testamentet, det samma på Kambodjispråket, jemte Psalmerna, vidare *English-Siamese Dictionary, Engl.-Cambodian Dict., Engl.-Laos Dictionary*. Cochinchinesiska: *Complete Dictionary Cochinchinese-English, and Engl.-Cochinch.* Chinesiska: Fjorton afhandlingar med bifogande af trenne upplagor af frälsarens lefverne; öfversättning af Nya Testamentet, hvaraf en tredje upplagan tryckes och af Gamla Testamentet Profeterna, de två första Mose-böcker. Vidare: En vetenskaplig månadskrift; en Englands historia; en Judar-

nas historia; en allmän världshistoria och jordbeskrifning; om handeln; en kort framställning af engelska riket och dess innevägnare, och flera mindre skrifter. Japansiska: Öfversättning af Nya Testamentet, första Mosebok, två traktater, och några vetenskapliga broschyrer. — I Hongkonggazette skref han hela kinesiska afdelningen och tills 1842 mycket för kinesiska arkivet.

Anekdot.

Rysk polis.

Det är i Tyskland tusentals anekdoter bekanta om ryska polisen af lustig eller sorglig natur, utan att veta huruvida man kan sätta tro till deras trovärdighet. Följande komiska fall meddeltes oss för kort tid sedan af en köpman, som ansvarar för berättelsens sanfärdighet.

En ung diplomat vid ett tyskt hof anförtröddes en sändning till ryska hofvet, hvarest han snart trädde i ett vänskapsfullt förhållande till diplomatiska kåren. Kort före sin afresa kom han, just återvändande från ett afskedsbesök, in på en caffè, uppehöll sig här någon tid och for derifrån hem. Hemkommen saknade han med stor förfäran sin plånbok, som innehöll 20,000 rubel i banknoter. Han återvände till caffèn, för att underrätta sig om det förlorade; men ingen hade sett eller funnit hans portfölj. Då också hans bemödanden att återfinna droschkakusken voro förgäfvade, så förfogade han sig till polisen, för att der anmäla sin förlust och anhålla om stränga efterforskningar. Polischefen gör emellertid diplomaten uppmärksam på svårigheter, som torde vara förknippade med det bortkomnas återfäende, men försäkrar, sedan betänkligheterna blifvit undanröjda genom en summa af 100 silfverrubel, att vilja göra sitt bästa. Emellertid förflyta 14 dagar, utan att den Tyske Diplomaten kan erhålla någon underrättelse eller ännu mindre återfå sin plånbok, och den höga polisen afsparar honom, på gentagna förfrågningar, med tröstrika förhoppningar. Men slutligen, då hans tid icke längre tillåter honom att dröja, beslutar han sig att resa och att söka glömma denna annars kånbara förlust. Han erhåller hos kejsaren ännu en afskedsaudiens, i hvilken alla ryssars ezar mottager den tyska diplomaten på det nådiga och frågar honom bland annat, huru Petersburg behagat honom. Tysken försäkrar ezaren om sin oskrymda tillfredsställelse med allt som angår ryska hofvet, endast, tillägger han ödmjukt skämtande, har han mindre orsak att vara nöjd med ryska polisen, hvilken kanske med mera ifver hardt försöka återskaffa honom hans förlorade portfölj. Kejsaren rynkar ögonbrynen, yttrar sitt beklagande och ber diplomaten att ännu en dag uppskjuta sin resa, för att icke medföra ett så ogunstigt intryck af en rysk institution, som annars har ett så fördelaktigt rykte. An-

dra morgonen knackade det redan mycket bitida på diplomatens dörr, och under djupa bugningar inträdde polischefen.

"Jag anhåller tusen gånger om förlåtelse," började han, "att det först i dag har lyckats polisens vaksamhet, att erhålla den förlorade portföljen i sina händer. Huru stor, om jag får fråga, var värdet af de deri befintliga papperen?"

"Det var 20,000 rubel i Banknoter."

"Det var annars inga papper i plånboken?"

"Nej."

"Nu, plånboken återfanns, som sagdt, men befann sig i ett så dåligt tillstånd, att jag icke vågade att återbringa henne. Här äro dock det fulla antal banknoter."

Högst tillfrets mottog diplomaten pennningarna och begäfvade rikligen embetsmannen, som genast aflägsnade sig.

Först då han återkommit på tysk botten, varseblef den diplomatiska gesandten, att foddret i hans rockskört hade gått upp i sömnen. Han undersökte skadan och fann i ett hörn af rocken den saknade plånboken och deruti de, som han trodde, förlorade 20,000 rubel.

Mumier,

funna i Atacama-öknen i det peruanska höglandet af Dr. Ried i Valparaiso; nu tillhörige den zoologisk-mineralogiska foreningen i Regensburg.

Sedan kort tid väcka två mumier af egendomlig art stort upseende i Regensburg. De blefvo funna i Valparaiso af Dr. Ried, en f. d. elev af Regensburgs Schottenkloster, i Atacama-öknen i peruanska höglandet, tillhöra amerikanska menuiskoracen och åtskilja sig från de bekanta egyptiska mumierna derigenom, att de icke konserverats medelst konstig inbalsamering, utan genom en fullständig torkningsprocess, kanske redan öfver 300 år.

Dr. Schuch, sekreterare vid ofvannämnde förening, till hvilken de insändes af deras upptäckare, har haft den artigheten att allemna berättaren Dr. Rieds bref, ur hvilket de intressantaste notiser om dessa mumier, äfvensom om hans resa till den gamla fästningen Lasau i peruanska höglandet äro tagna.

Dr. Ried skrifver: "Som jag i mitt sista bref antydde, är jag nu på vägen till Sucre, Bolivias hufvudstad. Fyra dagar sedan vår afresa från Valparaiso anlände vi till Lobija, ett litet eländigt kytte. Hamnen är knappt värd namnet deraf. Vattnet är en tinktur af koppar, salpeter, antimonium och andra vederstyggligheter. Innevägnarna dumma och f. ttiga. Två dagar åtgingo till förberedelser. Den 19 August tillfrådade jag resan på mulasnor med en förare.

Vägen går längs kusten $1\frac{1}{2}$ till 2 leguas — (20 på graden) —; sedan går den åt öster. Strandbrädden består af grof sand och är besädd med en ofantlig massa stenhopar, hvilka genom de ouphörliga jordbävningarna kastats ned

från de öfverhängande bergen. Den första bergslinien, som på ett afstånd af högst 1000 steg löper parallellt med hafvet, reser sig till en höjd af 4000 fot. Vägen förer upp igenom en brant klyfta — bädden efter en antediluviansk flod — och efter en $4\frac{1}{2}$ timmars förlopp är man på ytan och i Atacama-öknens. Jag vågar icke göra någon beskrifning, men man kan föreställa sig en ödlig, vågformig yta, hvarest intet spor af lif är att se, ingen insekt visar sig, ingen planta vexer, hvarest grafvens stillhet endast afbrytes af vindens suckande, hvarest jordskorpan består af kalkartiga massor, kvarur salt, salpeter och dylika produkter i myckenhet framlysa, hvarest ett fint stoft och en bländande strålbrytning förlama synkraften, hvarest s'ntligen här och der, det enda beviset på att här funnits lefvande väsenden, ligga kringspidda mumier af rofdjur, människor och hästar — ty här ruttnar intet — och man kan hafva en svag bild af Atacama.

Efter fyra dagsmarscher kom jag till Calama, ett nybygge vid en ofantlig sump, hvarest man låter djuren dricka och hvila. Något sorgligare än denna ort kan man icke föreställa sig. Sumpen innehåller ett slags vass med en tunn simmande skorpa och ett fluidum, hvilket icke har annat gemensamt med vatten, än att det är flytande, hvilket nästan är omöjligt att dricka, och dock måste man dricka det, om det än förorsakar en stark diarrhoe. Från denna sump framkommer en flod, som närmare mot kusten bildar gränsen mellan Bolivia och Peru, under namn af Lao. När man på stranden af denna flod bildar små vattenafledningar, så förstärker sig bädden inom kort; allt gräs, vass o. s. v. beklädas med en kalkskorpa. Efter tvänne dagar kom jag till Chiu-Chiu, en gammal peruansk begravningsplats. I en stor halvcirkel sitta de der, män, kvinnor och barn — 5 till 600 — alla i samma ställning — stirra vildt framför sig, dels sammanfallna, dels öfverhöjda med sand. Man känner sig försatt i en annan värld och tror dem fråga en: "Hvad söker du här?" Den allmänna meningen är, att de här begrafdes; min mening är, att de här begrofvos sig sjelfva. Ty för det första är det ingen ort i närheten, der de kunnat bo, för det andra har man funnit åtskilliga kvinnor, som hade sina dibara vid bröstet, för det tredje, allas lika ställning, det uttryck af smärta, som man kan upptäcka i de flestas ansigten, bevisar tydligt nog, att de hafva begifvit sig hit af förtviflan, då Spajorerne eröfrat och ödelagt deras land. Ätven heter en ort nära gränsen af denna öken "Tucuman," hvilket på deras språk betyder: "Allt är förlorat." De hade den tro, att, om de dogo, skulle de förflyttas till en bättre värld, som låg längre vestlig, därför finner man dem också med deras kökskärl, fyllda med majs, vid sidan. Hela scenen gör ett mycket melankolskt intryck, åtminstone hade den denna verkan på mig. Härmed följa två af dessa förtorkade människor — jemför bifogade afritningar —, flera kan jag på grund af de stora svårigheter och betydande omkostnader vid transporten icke sända. Kistorna måste

hentas ända från Valparaiso, ty i Lobija gifves det alls icke något trä; folket och mulåsnorna måste man hyra från sednare orten och hvarje mulåsna kostar 18 till 20 Thaler.

Icke långt från samma ort finnes de så mycket omtalade meteorolither, som skola följa med samma sändning. Enligt min mening äro de icke meteorstenar, utan af vulkanskt ursprung. För omkring 30 år sedan fann man de första; de ligga på den väg, på hvilken Indianerna utföra chinabarken till Copiapo i Chili. Till en början höll man dem för silfver och Indianerna gjorde sig sporrar deraf. Hvad icke redan blifvit samladt, är öfverbläst med sand och nu måste man redan gräfvä, för att komma dertill. Med ganska ringa möda kan man dock öfvertyga sig om, att ett vulkaniskt utbrott här egt rum; ty man kan tydligen se riktningen af en åder. Jag har mitt kompass hos mig och finner, att dessa stenar innehåller en myckenhet jern; det öfriga måste blåsröret lösa. Dessa stenar förekomma ungefär vid $23^{\circ}30'$ S. B., omkring 45 till 50 leguas från kusten. Med sändningen följa äfven flera stycken salt, hvaraf jag här upptäckt 6 till 8 omätliga lager och ådror. Det är rent genomskinligt diaphanes saltsyradt natron.

Vid nordöstra ändan af kusten uppnådde jag Lasaua, en af de gamla Peruanernas fästning. Den är byggd på en landtunga mellan en flods tvänne armar, hvarthän de af Spaniorerna öfverallt förföljde Peruanerna dragit sig tillbaka. Byggnadsättet är helt och hållet likt våra gamla röfvaeslott, murarna af stora stenar, rum, hålor och vrår äro oändliga och obeskrifliga — intet rum öfver 8 fot i kvadrat, många knappt 5 fot. Dörrar af 2 fots höjd, fönster endast få och dessa icke större än en hand; derjemte är hela staden — här måtte hafva bott en 100 till 150 familjer — byggd som ett hus, der de fleste måste gå igenom 10 till 15 rum, för att komma till sitt. Allt detta tillsammans med det vilda läget vid den höga flodstranden, hvilken betäcker denna Inkafästning så, att man alls icke varseblifver den från öknens yta, bildar ett märkvärdigt skådespel. En gammal Neger, som sedan 40 år bor vid floden, sade mig vara den förste som under denna tid besökt detta ställe. Innevånarna måtte hafva dött af hunger; ty man går och står på ben, alla vinklar äro fyllda dermed. Betydelsen af ordet Lasaua kan jag icke utfinna; denna provinses språk har gått förlorat.

Jag har gjort bekantskap med en boliviansk militär, hvilken på regeringens befallning företog en resa till gränsen af Paraguay. Hans beskrifningar äro mycket retande och han visste mig åtskilliga ännu obekanta medicinska plantor, om hvilka jag sednare vill försöka att skriva. En dekokt, hvilken beredes af en växt, som i stor mängd förefinnes i Bolivia och hvilken ögonblickligen liksom kokande vatten drager blåsor på huden, begagnas af de infödde mot halssjuka. — En planta, som åstadkommer stark svettning, verkar förträffligt mot reformar, skrofler och äf-

ven rhenmatism. Den hetter *Farilla* — *Charrija* — och förtjenar att användas. Af detta lilla är att antaga, att vistandet i denna öken skulle gifva ämne till undersökningar och iakttagelser för ett helt år.

Jag vill ännu blott anmärka att midt igenom denna öken drager en bergskedja, bestående af kala klippor, hvaraf jag bifogar ett fragment. — Öfverallt ser man djupa och breda flodbäddar. Graniten till höger och venster är afslipad som marmorskifvor; öfverallt spår af vattnets förfärliga verkningar; men ingenstädes vatten, icke en gång någon historisk notis om regn.

Och nu nog om Atacama; måtte sändningen lyckligen framkomma till dess bestämmelse och hjälpa till att fullständiggöra den bild, som en vandrars flyktiga penna är för svag att gifva."

Så långt Dr. Rieds bref, som nedskrefs i den gamle fästningen Lasaua.

Bifogade teckningar äro de noggrannaste kopior efter originalerna. Fig. 1 en manlig mumie, visar i ansigtet ännu uttrycket af smärta. Refbenen äro flatträckta, fingrarna krampaktigt sammandragne, hvilket tydligen talar för en kvalfull död. Det mycket långa håret, knutit i en sleif, är flätadt i många små fina flätor. Kroppen är öfverallt ända till underkäken, hvarest det nakna benet framträder, öfverdragen med hud, som ligger fast in till skelettet.

Fig. 2 tycks vara en qvinlig mumie att döma efter de stora bröstet. Detta motsäges åter af den temligt breda axelbyggnaden och bäckenets måttliga bredd. Huden ligger här som rynkadt läder på benen, kastande här och der blåsor och bulor; händer och fötter äro väl bibehållna. Magen nedfaller i veck som ett slappt segel. Färgen på begge mumierna er gulbrun — ursprungligen kopparfärg —, håret svart och mjukt som silke, tänderna äro till en del bibehållna, men många urfallna genom transporten, och hvilka förefunnos i kistan. Ögonläcken och spår af ett öga äro ännu förhanden vid fig. 1, äfvensom tunga och gomm.

Drickskärlet och vapnen blefvo likaledes funna på Chiu-Chiu, den gamla peruanska begravningsplatsen.

Fig. 3, 4, 5 äro drickskärl, som i ett snöre buros vid gördelen och af bränd lera. Fig. 3 framställer utan tvifvel en lama i födande tillstånd och en diande unge. Fig. 5 tjenar tillika som pipa. Fig. 6 handverkstyg af slipade ben, sannolikt till att dermed knyta nät. Fig. 7 hammaren af en stridsyxas af nativ koppar. Fig. 8 likaledes af nativ koppar, knappen af skaffet till en stridsyxas. Fig. 9 koger — af lamaskinn — med pilar af säfrör. Fig. 10. En pil- eller kastspjutspets af jaspis.

Fig. 4. Indianskt drickskärl.

Fig. 3. Indianskt drickskärl.

Fig. 5. Indianskt drickskärl med pipa.

Fig. 1. En manlig mumie.

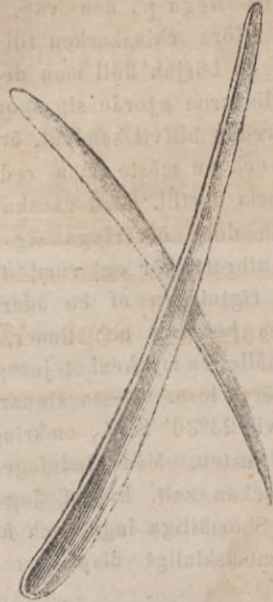

Fig. 6. Redskap af slipade ben till förfärdigande af nät.

Fig. 9. Pilar i ett koger af lamahud.

Fig. 8. Knappen af skaftet till en stridsyx af koppar.

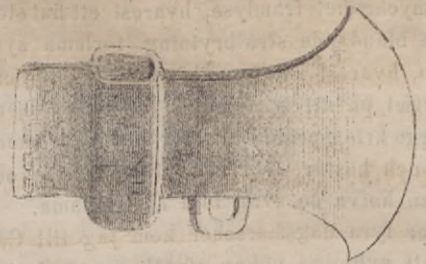

Fig. 7. En stridsyx af koppar.

Fig. 10. Spetsen af en pil eller kastspjut af jaspis.

Fig. 2. En mumie.